PLATFORM ZWOLSE WIJKEN

Zwolle, 5 februari 2025

Aan: de leden van de Zwolse gemeenteraad

Betreft: zorgen over participatie in het proces aanvulling Omgevingsvisie en de toepassing van Hanza! daarbij

Geachte leden van de raad,

Vorig jaar is het proces gestart om te komen tot een aanvulling op de Omgevingsvisie, en de planning is gericht op besluitvorming over deze aanvulling eind 2025.
Participatie van Zwollenaren in dit proces is een belangrijk onderdeel, en de gemeente heeft ervoor gekozen om de aanpak van deze participatie als een pilot te beschouwen voor de toepassing van Hanza!. Zoals u ongetwijfeld weet is Hanza! in 2023 door uw raad vastgesteld: spelregels voor de manier waarop initiatiefnemers en betrokkenen in de omgeving samenwerken. Wij zijn als Platform Zwolse Wijken nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van deze spelregels en wij volgen de toepassing daarvan in de praktijk dan ook kritisch.
In dit verband maken wij ons grote zorgen over de manier waarop participatie in de praktijk gestalte krijgt, m.n. in het proces aanvulling Omgevingsvisie. Wij hebben deze zorgen ook besproken met de betrokken ambtenaren, en wij delen onze bevindingen ook graag met u. Vandaar deze brief.

Even terug in de tijd…….

In 2022 is de Omgevingsvisie voor Zwolle vastgesteld. Het proces dat daaraan voorafging vond plaats in de Corona-periode, waardoor er de nodige beperkingen waren voor het organiseren van fysieke participatie-bijeenkomsten. De meeste inbreng van Zwollenaren moest digitaal plaatsvinden en alom was de uiteindelijke conclusie dat dat verre van ideaal was. In de fase van de zienswijzen op de Omgevingsvisie kwamen nog vele reacties vanuit de Zwolse samenleving, met als duidelijke rode draad dat de grootstedelijke ambities die in deze visie waren geformuleerd voor veel Zwollenaren te ver gingen.

Onder ander deze gang van zaken was de aanleiding voor het ontstaan van het Platform Zwolse Wijken, met als belangrijkste doel om Zwollenaren meer zeggenschap te geven bij ontwikkelingen in hun buurt, wijk en stad. Vandaar ook onze betrokkenheid bij en inzet voor het formuleren van duidelijke spelregels voor participatie (Hanza!). We waren tevreden over wat er uiteindelijk in Hanza! is vastgelegd, maar we hebben vanaf het begin benadrukt dat er al vaker mooie stukken papier zijn gemaakt met ambities om inwoners beter te betrekken bij ontwikkelingen in de stad, maar dat het

p.a 5.1.2e
info@zwolsewijken.nl | www.zwolsewijken.nl

nu aan moet komen op de toepassing van de spelregels in de praktijk. M.a.w.: “the proof of the pudding is in the eating”.

Onze bevindingen tot nu toe

Gezien de voorgeschiedenis van ons Platform zult u begrijpen dat onze speciale interesse uitgaat naar de manier waarop Zwollenaren inbreng kunnen leveren op de aanvulling van de Omgevingsvisie en de spelregels uit Hanza! worden toegepast.

Wij zijn betrokken geweest bij de werkateliers die vooraf zijn gegaan aan het opstellen van het ruimtelijk toekomstperspectief (voor de ontwikkeling van de stad). Ons is daarbij een aantal zaken opgevallen:

- bij deze ateliers waren *geen* “gewone Zwollenaren” aanwezig, wel veel ambtenaren of door de gemeente ingehuurde professionals en medewerkers van organisaties zijnde stakeholders.
- er is tijdens de werkateliers en in de bespreekmomenten geen informatie en duidelijkheid gedeeld over de Hanza! aanpak. Onze indruk is dat deze aanpak bij veel van de ambtenaren (in groten getale aanwezig bij de werkateliers) nog niet bekend is. Dat geldt o.a. voor de fasering in participatieprocessen die in Hanza! is beschreven, met aan het eind van elke fase een duidelijk Go / No-Go beslissing over het ingaan van de volgende fase (daarover later meer).
- er was onduidelijkheid over de rollen en taken van de deelnemende stakeholders. De gemeente had hierover in onze beleving bepaalde verwachtingen, die niet duidelijk zijn besproken met en geaccordeerd door de stakeholders. Zo ging de gemeente ervan uit dat de stakeholders de achterban vertegenwoordigden, maar in het proces was nauwelijks tijd en ruimte om als stakeholder informatie te kunnen delen met de achterban of daar input op te halen. Wij hebben ook geen verslagen of terugkoppeling ontvangen van de werkateliers, en in de laatste bijeenkomst werden de deelnemers verzocht om geen foto’s te maken van bepaalde kaarten. Wij kunnen dat niet rijmen met de vertegenwoordigende rol die kennelijk van ons en andere stakeholders wordt verwacht.
- Wij delen met SWZ dat de inhoud van het participatiejournaal niet volledig is en er gefilterd lijkt te worden. Dat roept de vraag op of dat bewust en doelgericht gebeurt?

Wat betreft de inbreng van de Zwollenaren tot nu toe constateren wij dat in de campagne van medio 2024 slechts een minimaal deel van de Zwolse bevolking bereikt is (minder dan 1%). De digitale enquête was moeilijk te begrijpen, met als gevolg een zeer beperkte respons van 600 ingevulde vragenlijsten. De rondreizende woonkamers hadden ook maar weinig bezoekers. Ook ontbreekt een aanpak die gericht is op specifieke doelgroepen (m.u.v. de jongeren).

Verder missen wij tot nu toe de kaders die al gelden voor de toekomst van Zwolle: het Rijk (NOVEX-afspraken), de provincie Overijssel en regio Zwolle (verstedelijkingsstrategie) hebben al duidelijke lijnen uitgezet. Eén van de belangrijke afspraken uit Hanza! is dat vooraf duidelijk wordt gemaakt aan de deelnemers aan de participatie waarover wel en waarover niet (meer) meegepraat kan worden. Wij hebben tot nu toe weinig over deze kaders gehoord of gelezen in de participatie-momenten, waardoor de kans groot is dat er verkeerde verwachtingen zijn gewekt.

Ten slotte is het erg verwarrend dat lopende het proces van de aanvulling Omgevingsvisie een aantal andere verkenningen zijn gestart voor grote ontwikkelingen in de stad (b.v. over het omleggen van de N35, startnotitie Marsweteringlanden). Dat roept bij betrokkenen uit de betreffende wijken vragen op over de werkwijze: wat is de relatie met de participatie over de aanvulling Omgevingsvisie, hoe verhoudt het een zich tot het ander?

Hoe nu verder?

Wat betreft het traject aanvulling Omgevingsvisie is naar onze mening een pas op de plaats nodig op het gebied van participatie. De ervaringen tot nu toe rechtvaardigen in deze fase een No-Go beslissing, zoals in Hanza! wordt beschreven: tot nu toe hebben te weinig Zwollenaren hun inbreng kunnen leveren, en de plannen die er liggen voor de volgende participatieronde zijn voor ons onvoldoende (er wordt teveel op de oude voet doorgegaan, meer van hetzelfde dus). Wij vinden dat alles op alles gezet moet worden om zoveel mogelijk Zwollenaren te bereiken en de mogelijkheid te geven hun mening te geven over de gewenste toekomst van Zwolle. Laagdrempelig, simpele vragen, een groot bereik, met een gedifferentieerde en gerichte aanpak per doelgroep e.d. Zeker gelet op het belang van de Omgevingsvisie (en de aanvulling daarop) volgens de Omgevingswet. Zolang toekomstige initiatieven in de Omgevingsvisie passen, zijn er voor inwoners weinig mogelijkheden meer om mee te denken. Des te belangrijker is het dan om dat nu wel te kunnen doen!

Wij hebben begrepen dat de raadswerkgroep inwonerbetrokkenheid binnenkort het plan van aanpak voor de participatie fase 3 bespreekt, en daarbij ook doelstellingen voor deze participatieronde zal formuleren. Wij gaan ervan uit dat u onze bevindingen over het proces tot nu toe daarbij zult betrekken, en wij zijn uiteraard bereid om die tijdens de bijeenkomst van de raadswerkgroep toe te lichten.

Verder is het op basis van onze ervaringen tot nu toe (niet alleen rondom de aanvulling Omgevingsvisie, maar vanuit de wijken bereiken ons ook verontrustende signalen over andere projecten) dringend noodzakelijk dat binnen de gemeente Hanza! beter bekend maar vooral beter toegepast wordt, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Zoals in de inleiding al gezegd: praatjes vullen geen gaatjes, en mooie woorden op papier zonder daden in de praktijk hebben we al genoeg.

Tot slot

Vóór de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 organiseerden wij in de Weijenbelt in Berkum een verkiezingsbijeenkomst over het thema participatie. Daarin hebben wij onze visie over “volwassen participatie” gedeeld met alle partijen die daar aanwezig waren, en deze werd door alle aanwezige fracties onderschreven. Daarop hebben wij aan alle fracties een “participatiepluim” uitgedeeld en hen opgeroepen om na de verkiezingen de daad bij het woord te voegen op dit punt. Dat is in ieder geval gebeurd toen uw raad de spelregels voor participatie heeft vastgesteld, beschreven in de Zwolse aanpak Hanza! Maar: noch onze “participatiepluim”, noch Hanza! zijn vrijblijvend. Wij doen dan ook een dringend beroep op u om het college op te dragen om de volgende fase van het participatieproces in het traject aanvulling Omgevingsvisie volledig conform de Hanza! spelregels uit te voeren. En om er binnen de gemeente voor te zorgen dat Hanza! ook in andere projecten serieus wordt toegepast.

Met vriendelijke groet,

na 5.1.2e

5.1.2

p.a 5.1.2e
info@zwolsewijken.nl | www.zwolsewijken.nl

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 3, 4